

Briuselis, 2025 m. balandžio 25 d.
(OR. en)

7942/25

LIMITE

JEUN 48
EDUC 107
SOC 219

PRANEŠIMAS

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų išvadų dėl Europos jaunuolių bendruomenės, grindžiamos Europos vertybėmis bendros ir saugios Europos labui, projektas – <i>Patvirtinimas</i>

1. Jaunimo darbo grupė pirmiau nurodytą Tarybos išvadų projektą nagrinėjo keliuose posėdžiuose. Priede pateikiamam tekstui pritarė visos delegacijos.
2. Nuolatinių atstovų komiteto prašoma patvirtinti, kad dėl priede pateikiamo teksto susitarta, pateikti jį Tarybai (EYCS) patvirtinti 2025 m. gegužės 12 d. posėdyje, o vėliau paskelbti *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų išvadų dėl Europos jaunuolių bendruomenės, grindžiamos Europos vertybėmis bendros ir saugios Europos labui, projektas

TARYBA IR TARYBOJE POSĖDŽIAVĘ VALSTYBIŲ NARIŲ VYRIAUSYBIŲ ATSTOVAI,
PRIMINDAMI, KAD:

1. Europos Sąjunga yra grindžiama bendromis vertybėmis¹: pagarba žmogaus orumui, laisve, demokratija, lygybe, teisine valstybe ir pagarba žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises. Jos yra pagrindiniai principai, įtvirtinti Europos Sąjungos sutartyje. Šios Europos vertybės yra visuotinės ir yra kertinis akmuo kuriant bendrą ir saugią Europos visuomenę;
2. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija, kuria patvirtinamos visų asmenų, įskaitant jaunuolius, teisės ir laisvės, yra tvirtas orumo, lygybės, dalyvavimo ir apsaugos pagrindas. Šiomis priemonėmis vadovaujamas dedant pastangas sukurti saugią ir įtraukią aplinką visiems Europos jaunuoliams, skatinant jų vystymąsi ir dalyvavimą visuomenės gyvenime;²

¹ Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnis.

² Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija (2012/C 326/02), OL C 326, 2012 10 26, p. 391–407.

3. Europos socialinių teisių ramstyje pripažįstamos jaunuolių teisės gauti išsilavinimą ir mokytis, lygios galimybės ir apsauga nuo diskriminacijos, remiant įtraukį ir atsparių bendruomenių, kuriose jaunimas aktyviai dalyvautų ir būtų ekonomiškai bei socialiai saugus, kūrimą.³ Šiuo atžvilgiu Tarybos išvadose dėl švietimo ir mokymo indėlio stiprinant bendras Europos vertybes ir demokratinį pilietiškumą⁴ valstybių narių paprašyta integruoti nuolatinės pastangas puoselėti lygybę ir įvairovę į konkretų mokymo apie bendras Europos vertybes ir demokratinį pilietiškumą kontekstą;
4. į 2019–2027 m. ES jaunimo strategiją⁵ įtraukta 11 Europos jaunimo tikslų, kuriais pabrėžiamas esminis jaunuolių vaidmuo kuriant bendrą ir saugią Europą. Strategijos trimis pagrindiniais ramsčiais – įtraukti, susieti ir suteikti galių – pabrėžiama, jog svarbus Europos jaunuolių prasmingas dalyvavimas, jų tarpusavio supratimo skatinimas ir jiems būtinų kompetencijų bei galimybių suteikimas, kad jie galėtų aktyviai prisidėti prie atsparios ir įtraukios visuomenės formavimo.⁶ ES jaunimo strategija suteikia pagrindą aktyviam jaunuolių dalyvavimui, savarankiškumui ir įtraukčiai, puoselėjant bendros atsakomybės už bendrą europinę tapatybę jausmą;

³ Europos socialinių teisių ramstis, I skyrius: Lygios galimybės ir galimybė įsidarbinti, 2017 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos iškilmingai paskelbtas tekstas (2017/C 428/09), OL C 428, 2017 12 13, p. 10–15.

⁴ Tarybos išvados dėl švietimo ir mokymo indėlio stiprinant bendras Europos vertybes ir demokratinį pilietiškumą, OL C, C/2023/1419, 2023 12 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1419/oj>.

⁵ Europos Sąjungos Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių Vyriausybių atstovų rezoliucija dėl Europos bendradarbiavimo jaunimo reikalų srityje sistemos: 2019–2027 m. Europos Sąjungos jaunimo strategija, OL C 456, 2018 12 18, p. 1–22.

⁶ 2019–2027 m. ES jaunimo strategija.

5. aktyvus jaunuolių dalyvavimas sprendimų priėmimo procesuose vietos, regioniniu, nacionaliniu ir Europos lygmenimis yra labai svarbus puoselėjant savarankiškumo ir atsakomybės už dabartinę ir būsimą Europos Sąjungą jausmą. Struktūruoti jaunimo dalyvavimo mechanizmai, pavyzdžiui, ES jaunimo dialogas, suteikia platformą prasmingam dalyvavimui – jaunuoliams suteikiama galimybė išsakyti savo požiūrį, daryti poveikį politikos formavimui ir prisidėti formuojant bendrą ir saugią Europą;⁷
6. jaunuoliams, kaip pokyčių varomajai jėgai ir pagrindiniams suinteresuotiesiems subjektams formuojant Europos ateitį, nuo ankstyvo amžiaus turėtų būti suteikta galių ir galimybių suprasti ES principus, vertybes ir veikimą, laikantis Jaunimo tikslo Nr. 1⁸, ir aktyviai prisidėti prie Europos Sąjungos demokratinių procesų, pilietinės visuomenės ir socialinės įtraukties, laikantis Jaunimo tikslo Nr. 9⁹;
7. kova su dezinformacija ir klaidinga informacija ir patikimos informacijos teikimas yra labai svarbūs siekiant apsaugoti demokratinius procesus ir užtikrinti jaunuolių apsaugą nuo manipuliavimo. Didinant kibernetinio saugumo sąmoningumą ir skatinant jaunuolių skaitmeninį raštingumą bei gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir budrumo kultūrą, jiems suteikiama galių [...] atpažinti skaitmenines grėsmes ir sušvelninti jų poveikį, taip skatinant saugią ir atsparią skaitmeninę aplinką;¹⁰

⁷ Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų išvados dėl socialinio tvarios Europos jaunimui aspekto (2023/C 185/06), OL C 185, 2023 5 26, p. 21–28.

⁸ 2019–2027 m. ES jaunimo strategija, Jaunimo tikslas Nr. 1 „Priartinti ES prie jaunimo“.

⁹ 2019–2027 m. ES jaunimo strategija, Jaunimo tikslas Nr. 9 „Visiems skirta erdvė ir visų dalyvavimas“.

¹⁰ Europos demokratijos veiksmų planas; 2021–2027 m. skaitmeninio švietimo veiksmų planas, COM(2020) 624 final, SWD(2020) 209 final; Tarybos išvados dėl žiniasklaidos naudojimo raštingumo nuolat kintančiame pasaulyje, OL C 193, 2020 6 9, p. 23–28.

8. visais lygmenimis pirmenybė turi būti teikiama didėjančioms jaunuolių sveikatos problemoms, be kita ko, susijusioms su psichikos sveikata ir gerove, kurios yra paaštrėjusios dėl COVID-19 pandemijos padarinių ir kitų visuomenės pokyčių bei spaudimo tiek realiame gyvenime, tiek internete. Jaunuolių psichikos atsparumo rėmimas yra labai svarbus ne tik jų asmeniniam tobulėjimui, bet ir saugios ir įtraukios Europos visuomenės, kurioje jie galėtų klestėti kaip aktyvūs demokratinį ir socialinių procesų, taip pat profesinio gyvenimo dalyviai, skatinimui;¹¹
9. jaunuoliai visoje Europoje susiduria su iššūkiais, glaudžiai susijusiais su Europos vertybėmis, įskaitant susirūpinimą keliančius teisinės valstybės, pilietinių erdvių mažėjimo ir didėjančios grėsmės demokratiniam dalyvavimui klausimus. Nors šie klausimai kartu su aktualiais pasauliniais iššūkiais, pavyzdžiui, klimato kaita, demografinė transformacija, skaitmeninė ir žaliaja pertvarka, dezinformacija, tarptautine politine įtampa ir ginkluotaisiais konfliktais, didina nelygybę ir sukuria kliūčių, trukdančių kai kuriems jaunuoliams dalyvauti visuomeniniuose ir demokratinuose procesuose, jie taip pat skatina kitus jaunuolius aktyviai dalyvauti demokratinėse diskusijose ir veiksmuose tokiose srityse kaip žmogaus teisės, psichikos sveikata, kartų tarpusavio teisingumas, klimato teisingumas ir visuomenės pokyčiai;¹²
10. įvairios ES programos ir iniciatyvos, pavyzdžiui, programa „Erasmus+“, Europos solidarumo korpusas, Piliečių, lygybės, teisių ir vertybių programa, „Europos socialinis fondas +“, įskaitant, kai taikytina, iniciatyvą *Aim, Learn, Master, Achieve* (ALMA) (Siekti, mokytis, išmokti, pasiekti), iniciatyvą „DiscoverEU“, Jaunimo garantijų iniciatyvą, ES jaunimo dialogą ir 2022 m. Europos jaunimo metus, kai aktualu, sėkmingai padėjo didinti jaunimo dalyvavimą, ugdyti kompetencijas, didinti socialinį judumą ir propaguoti Europos vertybes tarpvalstybiniu mastu.

¹¹ Europos Komisija / EACEA / Jaunimo vikis, 2022 m. *The impact of the COVID-19 pandemic on the mental health of young people. Policy responses in European countries. Youth Wiki report (COVID-19 pandemijos poveikis jaunuolių psichikos sveikatai. Europos šalių politikos sprendimai. Jaunimo vikio ataskaita)*. Liuksemburgas, Europos Sąjungos leidinių biuras; Greitoji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 545 „Jaunimas ir demokratija“, 2024 m. gegužės mėn.

¹² Greitoji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 545 „Jaunimas ir demokratija“, 2024 m. gegužės mėn.

PRIPAŽINDAMA, KAD:

11. siekiant reaguoti į iššūkius, su kuriais susiduria jaunuoliai, įskaitant atotrūkio jausmą ir nusivylimą ES institucijomis, labai svarbu Europoje sukurti stiprią jaunuolių bendruomenę. Tokie iššūkiai kaip psichikos sveikatos sutrikimai, didėjanti nelygybė ir suvokimas, kad jaunuoliai nėra tinkamai įtraukti į ES sprendimų priėmimo procesą, prisideda prie kai kurių jaunuolių nepasitikėjimo institucijomis jausmo;¹³
12. nors vilčių teikia tai, kad jaunuoliai tebeturi stiprų europinės tapatybės jausmą, pasitikėjimas Europos institucijomis mažėja, kaip ir jaunuolių ketinimai dalyvauti Europos Parlamento rinkimuose. Siekiant atkurti šį pasitikėjimą, daugiau dėmesio turėtų būti skiriama įtraukiai politikai, užtikrinant, kad šia politika būtų atsižvelgiama į konkrečius jaunuolių poreikius ir susirūpinimą keliančius klausimus, pilietiniam ugdymui, kartų bendradarbiavimui, bendrų vertybių propagavimui bei aktyvaus jaunuolių dalyvavimo demokratiniuose procesuose ir pilietinėje visuomenėje skatinimui ir prieigos prie patikimų informacijos šaltinių užtikrinimui;¹⁴
13. reaguojant į 21-ojo amžiaus pasaulinius iššūkius, pavyzdžiui, psichikos sveikatos problemas, skaitmeninę ir žaliąją pertvarką, klimato krizę, socialinę nelygybę, poliarizaciją, grėsmę teisinei valstybei ir pagrindinių teisių pažeidimus, tarptautinę politinę įtampą ir ginkluotuosius konfliktus, reikia vieningo Europos atsako. Įtraukus Europos jaunuolius į šių klausimų sprendimą per prasmingą dalyvavimą sprendimų priėmimo procesuose, bus užtikrinta, kad Europa išliktų saugus ir tvarus regionas ateities kartoms;
14. jaunimo sektorius gali atlikti itin svarbų vaidmenį taikant integruotą ir tarpsektorinį požiūrį į smurtinio jaunuolių radikalėjimo, nukreipto prieš Europos vertybes, nustatymą, jo prevenciją ir kovos su juo veiksmus;

¹³ Greitoji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 545 „Jaunimas ir demokratija“, 2024 m. gegužės mėn.

¹⁴ „Young Citizens’ Views and Engagement in a Changing Europe“, IEA International Civic and Citizenship Education Study 2022 European Report, Springer, 2022 („Jaunų piliečių požiūris ir dalyvavimas besikeičiančioje Europoje“), 2022 m. Tarptautinės švietimo pasiekimų vertinimo asociacijos tarptautinis pilietinio ir pilietiškumo ugdymo tyrimas. Europos ataskaita, Springer, 2022 m.

15. dialogas su vaikais ir jaunuoliais pasitelkiant dalyvaujamuosius mechanizmus, pavyzdžiui, atitinkamai ES vaikų dalyvavimo platformą ir ES jaunimo dialogą, rodo, kad svarbu kurti įtraukias ir saugias erdves, kuriose jie galėtų reikšti savo nuomones ir prasmingai dalyvauti formuojant Europos dabartį ir ateitį¹⁵. Be to, formuojant politiką taip pat svarbu atsižvelgti į jaunuolių nuomones.

ATSIŽVELGDAMA Į TAI, KAD:

16. šiandienos pasaulyje susiduriama su kintančiomis ir naujomis grėsmėmis demokratijai ir teisei valstybei, pasauline aplinkos ir klimato krize, grėsmėmis visuomenės sveikatai, dezinformacijos kampanijomis, nepateisinamu Rusijos agresijos karu prieš Ukrainą, tebesitęsiančiu konfliktu Artimuosiuose Rytuose ir kitais pasauliniais konfliktais. Dėl šių krizių atsirado energijos trūkumas, infliacija, ekonominis ir socialinis nestabilumas, nelygybė ir prasidėjo masinė migracija, taip pat prireikė ieškoti novatoriškų sprendimų jų poveikiui sušvelninti. Dėl iššūkių atsirado papildomų sunkumų, tačiau kartu atsirado galimybių skatinti inovacijas ir spręsti neatidėliotinus visuomenės ir aplinkosaugos klausimus;
17. tuo pačiu metu spartėjanti Europos skaitmeninė transformacija ir žalioji pertvarka sukėlė iššūkių ir suteikė galimybių. Nors dėl šių reiškinių gali padidėti nelygybė bei visuomenės poliarizacija ir jie gali daryti neigiamą poveikį sveikatai, įskaitant psichikos sveikatą, visų pirma daryti poveikį jaunuoliams, jie taip pat skatina inovacijas, suteikia naujų galimybių švietimo, mokymo bei užimtumo srityse ir stiprina junglumą. Norint pasinaudoti šiomis galimybėmis ir reaguoti į šiuos iššūkius, reikia nuolatinių pastangų, kuriomis būtų skatinamas įtraukumas, propaguojamas kartų tarpusavio teisingumas ir išnaudotas Europos jaunuolių potencialas prisidėti prie saugesnės, teisingesnės ir tvaresnės Europos sukūrimo¹⁶;

¹⁵ L. Lundy (2007). *Voice 'is not enough: conceptualising Article 12 of the United Nations Convention on the Rights of the Child (Vien nuomonės nepakanka. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos 12 straipsnio konceptualizavimas)*. British Educational Research Journal, 33(6), p. 927–942. L. Lundy modelyje, kuris yra patvirtintas Europos Komisijos iniciatyvose, akcentuojami keturi elementai – erdvė, nuomonė, auditorija ir įtaka, kurie yra itin svarbūs prasmingam jaunimo dalyvavimui formuojant politiką ir priimant sprendimus, kurie daro poveikį jo gyvenimui.

¹⁶ Europos Komisijos ataskaita. 2022 m. skaitmeninės ekonomikos ir visuomenės indeksas (DESI).

18. valstybių narių bendradarbiavimas yra būtinas siekiant stiprinti ir integruoti jaunimo perspektyvas į politiką, siekiant užtikrinti, kad politikoje būtų atsižvelgta į įvairias Europos jaunuolių, įskaitant mažiau galimybių turinčius ir tuos, kuriems gresia atskirtis, realijas;
19. siekiant reaguoti į daugialypius iššūkius, su kuriais šiandien susiduria jaunuoliai Europoje, labai svarbu aktyviau vykdyti esamą veiklą, kad būtų remiamas aktyvus jaunimo dalyvavimas, įgalėjimas ir atsparumas. Be kita ko, gali būti skatinamas asmeninių ir socialinių kompetencijų ugdymas visose aplinkose ir visą gyvenimą¹⁷, galimybių gauti kokybišką įtraukų švietimą ir mokymą, pritaikytą prie būsimų darbo rinkos poreikių, didinimas ir įgūdžių spragų ir trūkumų šalinimas, neformalusis ir savaiminis mokymasis, skaitmeninio raštingumo ir gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis gerinimas, įtraukų pilietinio ir demokratinio dalyvavimo galimybių plėtojimas, įskaitant darbo su jaunimu ir savanoriškos veiklos¹⁸ galimybių suteikimą, taip pat tolesnį paramos psichikos sveikatai sistemų¹⁹ plėtojimą. Stiprinant šią veiklą bus padedama formuoti bendrą, saugią ir angažuatą Europos bendruomenę, kurioje jaunuoliai būtų pasirengę išplėtoti visą savo potencialą ir aktyviai prisidėti prie tvarios ir darnios ateities kūrimo.

¹⁷ Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų išvados dėl Europos ir tarptautinės vaikų ir jaunimo reikalų ir vaiko teisių politikos darbotvarkių (OL C, C/2024/3528, 2024 6 4,

ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/3528/oj>).

¹⁸ 2008 m. lapkričio 20 d. Tarybos rekomendacija dėl jaunųjų savanorių judumo Europos Sąjungoje, OL C 319, 2008 12 13, p. 8–10.

¹⁹ Tarybos ir valstybių narių vyriausybių atstovų išvados dėl visapusiško požiūrio į Europos Sąjungos jaunuolių psichikos sveikatą, OL C, C/2023/1337, 2023 11 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1337/oj>.

20. 2025 m. kovo 2–5 d. Liubline vykusioje ES jaunimo konferencijoje jaunuoliai pasiūlė šias rekomendacijas:

1. jaunuoliai pabrėžė, kad reikia didinti jaunuolių viltis, dedamas į demokratinę ir saugią ateitį, didinant jų pasitikėjimą demokratinėmis institucijomis visais lygmenimis, atsparumą ir indėlį į taikos kūrimą, kad būtų užkirstas kelias motyvacijos stokai, pasyvumui ir politiniam susvetimėjimui. Šis tikslas gali būti pasiektas:
 - a) paskelbiant Europos atsparumo metus ir padidinant ilgalaikį, lengvai prieinamą ES finansavimą jaunimo atsparumo projektams ir pasirengimui krizėms;
 - b) stiprinant jaunimo dalyvavimą sprendimų priėmimo procesuose, taikant tokias priemones kaip jaunimo vadovaujamos Europos pilietiškumo iniciatyvos, poveikio jaunimo patikros nacionaliniu bei Europos lygmenimis ir ES jaunimo dialogas. Tai turėtų apimti skaidrius su tolesnėmis priemonėmis susijusius procesus, kurių metu būtų stebimas politikos pasiūlymų įgyvendinimas, taip pat partnerystės su jaunimo organizacijomis komunikacijos ir informavimo srityse, kad būtų pasiekiami įvairūs jaunuoliai, o jaunimo lyderiams būtų sudarytos geresnės sąlygos mažinti atotrūkį tarp jaunuolių ir ES politikos formuotojų;
 - c) skatinant jaunuolius kandidatuoti rinkimuose taikant tokias priemones kaip kvotos, politinės stažuotės, kuriomis mažinamas kandidatavimo amžius, ir suteikiant jaunuoliams realią galimybę būti išrinktiems;
 - d) pilietinį ugdymą įtraukiant kaip privalomą formaliojo švietimo sistemos dalyką, bendradarbiaujant su nevyriausybinėmis organizacijomis parengiant ir įgyvendinant išsamią mokymo programą. Taip turėtų būti puoselėjama pilietinė atsakomybė, propaguojamos Europos vertybės, pilietinė visuomenė, kritinis mąstymas, demokratinis dalyvavimas ir demokratinių institucijų vaidmuo;

2. dezinformacija ir klaidinga informacija kelia grėsmę demokratinėms vertybėms, mažina pasitikėjimą institucijomis ir sukuria poliarizaciją. Dėl to jaunuoliai tampa skeptiški, pasyvūs, susiduria su psichikos sveikatos problemomis, taip pat nebegali priimti informacija grindžiamų sprendimų. Stiprinti jaunuolių atsparumą skaitmeninėje aplinkoje ir geriau apsaugant demokratines vertybes, kuriomis grindžiama ES, galima:
- a) kartu su jaunuoliais kuriant skaitmenines mokymosi (formaliojo, neformaliojo, savaiminio) sistemas algoritmų supratimo, gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis, kibernetinio saugumo, faktų tikrinimo, skaitmeninio pėdsako, informacijos valdymo, kritinio mąstymo, etiškos žiniasklaidos ir DI naudojimo srityse;
 - b) įgyvendinant skaidrius socialinės žiniasklaidos patikros ir atskaitomybės procesus, taip pat žiniasklaidos kokybės ženklinimą, kad būtų skatinamas atsakingas elgesys skaitmeninėje erdvėje;
 - c) remiant jaunimo vadovaujamas įmones ir startuolius socialinės žiniasklaidos ir DI srityje.

ATITINKAMAI PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ TINKAMAIŠ LYGMENIMIS:

21. stiprinti demokratinį pilietiškumo ugdymą ir mokymą, skaitmeninį raštingumą ir gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis, kai taikytina, pasitelkiant formalųjį, neformalųjį ir savaiminį mokymąsi, kad jaunuoliai įgytų žinių, įgūdžių ir nuostatų, kurių jiems reikia, kad jie galėtų veiksmingai ir atsakingai dalyvauti visuomenės gyvenime ir naudotis naujomis technologijomis ir inovacijomis. Įgyvendinant šias iniciatyvas turėtų būti atsižvelgiama į įvairius jaunuolių, įskaitant mažiau galimybių turinčius ir pažeidžiamoje padėtyje esančius jaunuolius, poreikius ir skatinamas demokratinę vertybių ir procesų supratimą, aktyvų dalyvavimą pilietiniame bei Europos bendruomenės gyvenime ir kritinio mąstymo ugdymą, taip pat skaitmeninis raštingumas ir gebėjimas naudotis žiniasklaidos priemonėmis, kad būtų sprendžiami visuomenės uždaviniai ir puoselėjamos įtraukios bei atsparios bendruomenės;

22. pabrėžti darbo su jaunimu, kaip Europos vertybių bei kompetencijų ugdymo ir prasmingo jaunuolių dalyvavimo varomosios jėgos, vaidmenį. Vykdam įvairų darbą su jaunimu naudojami įvairūs metodai, kuriais siekiama prisidėti prie darnesnės visuomenės sukūrimo;
23. toliau skatinti aktyvų jaunuolių dalyvavimą demokratinuose procesuose, kuris padeda kurti įtrauktesnę demokratiją, atspindinčią įvairius jos žmonių poreikius, stiprinant jaunuolių pilietinį dalyvavimą ir remiant jų dalyvavimą rinkimuose;
24. užtikrinti, kad jaunuoliams būtų suteiktos vienodos galimybės naudotis saugia ir įtraukia aplinka, kurioje būtų skatinamas jų psichosocialinių įgūdžių ugdymas ir dalyvavimas bendruomenės kūrimo veikloje. Ši veikla galėtų apimti savanorystės programas, kartu tarpusavio projektus ir vietos iniciatyvas, kurias įgyvendinant sprendžiamos socialinės ir aplinkosaugos problemos; visa tai padeda ugdyti ir stiprinti priklausymo vietos, regioninėms, nacionalinėms ir Europos bendruomenėms jausmą;
25. skatinti kultūrų ir kartų dialogą bei solidarumą ir kovoti su visų formų diskriminacija, rasizmu, antisemitizmu, ksenofobija ir kitų rūšių netolerancija²⁰, pavyzdžiui, įgyvendinant atitinkamą viešąją politiką pasitelkiant įgūdžių programas, informuotumo didinimo kampanijas ir tiek savišvietos, tiek neformalią mokymosi veiklą, atspindinčią Europos bendruomenių įvairovę, kuria siekiama apsaugoti ir gerinti šią įvairovę;

²⁰ 2020–2025 m. ES kovos su rasizmu veiksmų planas (COM(2020) 565 final; 2020–2025 m. lyčių lygybės strategija, COM/2020/152 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex%3A52020DC0152>; 2020–2025 m. LGBTIQ asmenų lygybės strategija, COM/2020/698 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:52020DC0698>; ir ES kovos su antisemitizmu ir žydų gyvenimo puoselėjimo strategija (2021–2030 m.), COM(2021) 615 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=celex:52021DC0615>.

26. remti jaunimo organizacijas, jaunimo darbuotojus ir kitus atitinkamus suinteresuotuosius subjektus, visų pirma tuos, kurie prisideda prie Europos Sąjungos ir demokratinių vertybių propagavimo, kurie ugdo jaunuolių asmenines ir socialines kompetencijas, kad jie galėtų įsitraukti į bendruomenės ir veiksmingai spręsti visuomenės uždavinius;
27. skatinti ugdyti jaunuolių kritinio mąstymo įgūdžius, įgalinant juos analizuoti informaciją, vertinti prielaidas ir orientuotis sudėtingais visuomenės klausimais išlaikant kritinę ir nepriklausomą mąstyseną. Gerindami šiuos įgūdžius jaunuoliai gali būti pasirengę tapti aktyviais ir informuotais piliečiais, kurie prasmingai prisideda prie teigiamų pokyčių savo bendruomenėse ir už jų ribų;
28. remti jaunimo politikos ir darbo su jaunimu programų vertinimą, siekiant užtikrinti, kad jos būtų įtraukios ir darančios poveikį ir atspindėtų įvairius ir kintančius jaunuolių poreikius visoje ES, įskaitant mažiau galimybių turinčius jaunuolius ir tuos, kuriems gresia atskirtis;
29. skatinti ir palengvinti švietimo įstaigų, jaunimo organizacijų, kultūros įstaigų ir platesnės bendruomenės bendradarbiavimą, kad būtų sukurta sinergija, skatinanti jaunuolius aktyviai dalyvauti kultūriniame, socialiniame, pilietiniame ir sporto gyvenime. Skatinant bendras mokymosi galimybes ir didinant tarpusavio supratimą, šios pastangos gali padėti kurti demokratiją, skatinti įtraukias ir atsparias bendruomenes ir įgalinti jaunuolius tapti aktyviais ir angažuotais piliečiais²¹;

²¹ Tarybos išvados dėl švietimo ir mokymo indėlio stiprinant bendras Europos vertybes ir demokratinį pilietiškumą (C/2023/1419), OL C, 2023 12 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1419/oj>.

30. kai įmanoma, visapusiškai pasinaudoti programos „Erasmus+“ ir Europos solidarumo korpuso teikiamomis galimybėmis siekiant įgalinti jaunuolius ir formuoti įtraukias, atsparias bendruomenes. Tokios priemonės kaip jaunimo mainai ir mokymo kursai pagal programą „Erasmus+“ gali skatinti pilietinį ugdymą ir kritinį mąstymą, o Europos solidarumo korpuso savanoriškos veiklos projektais ir solidarumo veikla gali būti remiamas jaunuolių dalyvavimas sprendžiant visuomenės uždavinius. Be to, programos „Erasmus+“ bendradarbiavimo partnerysčių ir gebėjimų stiprinimo projektai sudaro sąlygas švietimo įstaigų, jaunimo organizacijų ir kultūros bei sporto įstaigų bendradarbiavimui siekiant propaguoti demokratines vertybes, kultūrų dialogą ir aktyvų dalyvavimą.

**TODĖL PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ IR EUROPOS KOMISIJOS, DERAMAI
ATSIŽVELGIANT Į SUBSIDIARUMO PRINCIPĄ:**

31. toliau skatinti aktyvų jaunuolių dalyvavimą demokratinuose procesuose užtikrinant, kad jų nuomonės būtų išgirstos ir į jas būtų atsižvelgiama formuojant politiką vietos, regioniniu, nacionaliniu ir ES lygmenimis;
32. remti tiek fizines, tiek internetines gebėjimų stiprinimo iniciatyvas ir kompetencijų ugdymą, siekiant įgalinti jaunuolius veiksmingai dalyvauti bendruomenės telkimo veikloje ir sprendimų priėmimo procesuose. Tokiomis pastangomis turėtų būti siekiama didinti jų pasitikėjimą ir gilinti žinias, taip pat didinti jų atsparumą ir stiprinti įsipareigojimą prasmingai prisidėti prie sprendimų priėmimo procesų vietos, regioniniu, nacionaliniu ir Europos lygmenimis. Įgyvendinant šias iniciatyvas pirmenybė turėtų būti teikiama nepakankamai atstovaujamoms jaunuolių grupėms, visų pirma mažiau galimybių turintiems jaunuoliams ir tiems, kuriems gresia atskirtis, įgyvendinant tikslines informavimo programas ir partnerystes su visuomeninėmis organizacijomis;
33. remti jaunimo organizacijas, ypač tas, kurios remia Europos vertybes ir demokratiją, ir, kai taikytina, nacionalines jaunimo tarybas, kad jos savo darbu aktyviai prisidėtų prie politikos, darančios poveikį jaunuolių gyvenimui, formavimo;
34. nuosekliai plėtoti jaunimo informavimo sistemas, aplinką ir informacijos prieinamumą bei pasiekiamumą, nes jaunimo informavimas atlieka svarbų vaidmenį padedant jaunuoliams tapti informuotais ir angažuotais Europos piliečiais;

35. stiprinti tarpsektorines pastangas skatinti jaunuolių gerovę ir užkirsti kelią psichikos sveikatos problemoms, taip pat skatinti galimybes gauti kokybišką ir įtraukų švietimą ir mokymą, kelti kvalifikaciją, persikvalifikuoti ir įsidarbinti jaunuoliams, visų pirma mažiau galimybių turintiems jaunuoliams ir tiems, kuriems gresia atskirtis, ir dirbti, kad būtų padidintas jų atsparumas ir pagerinti psichosocialiniai įgūdžiai, užtikrinti, kad ateityje jie galėtų dalyvauti Europos visuomenės sistemoje ir švelninti nepalankias socialines ir ekonomines sąlygas;
36. stiprinti pastangas skatinti saugią ir sveiką internetinę aplinką jaunuoliams, apsaugant juos nuo netinkamo turinio poveikio, priklausomybę sukeliančio dizaino, darančio neigiamą poveikį psichikos ir fizinei sveikatai, ir grėsmių internete, pavyzdžiui, dezinformacijos ir klaidingos informacijos, neapykantos retorikos ir priekabiavimo, kartu stiprinant kovą su dezinformacija ir skatinant sąmoningumą kibernetinio saugumo srityje bei skaitmeninį raštingumą. Tai padės jaunuoliams atpažinti kibernetines grėsmes ir sušvelninti jų poveikį ir taip prisidėti prie saugesnių ir atsparesnių bendruomenių kūrimo;
37. pripažinti, kad svarbu jaunimo aspektą integruoti į saugumo, migracijos ir socialinės sanglaudos, sveikatos, švietimo ir mokymo, kultūros, aprūpinimo būstu, klimato ir aplinkosaugos veiksmų ir skaitmeninės transformacijos politiką siekiant formuoti saugią ir bendrą Europos ateitį ir, kai aktualu, parengti tarpsektorines strategijas;
38. skatinti bendradarbiavimą su pilietine visuomene ir privačiuoju sektoriumi, kad jaunuoliams būtų suteikta galimybių spręsti neatidėliotinus uždavinius, pavyzdžiui, susijusius su skaitmenine transformacija, klimato kaita ir socialine įtrauktimi. Šios galimybės galėtų apimti pameistrystes, stažuotes, verslumo programas ir bendradarbiaujamuosius projektus;

39. užtikrinti, kad jaunuolių nuomonės būtų aktyviai integruotos įtraukiant juos į sprendimų priėmimo procesus ir bendrai rengiant iniciatyvas, kuriomis skatinamas Europos ekonomikos augimas, saugumas ir inovacijos;
40. sudaryti palankesnes sąlygas politikos formuotojams, jaunimo organizacijoms, pilietinės visuomenės organizacijoms ir asociacijoms, tyrėjams ir kitiems suinteresuotiesiems subjektams bendradarbiauti, siekiant užtikrinti, kad jaunimo politika išliktų aktuali ir ja būtų atsižvelgiama į kintančius Europos jaunuolių poreikius;
41. toliau plėtoti glaudų valstybių narių jaunuolių ir jaunuolių iš visos Europos, ypač ES šalių kandidačių, taip pat ne Europos šalių, bendradarbiavimą, pasinaudojant programos „Erasmus+“ ir Europos solidarumo korpuso teikiamomis galimybėmis;
42. toliau bendradarbiauti su tarptautinėmis organizacijomis, įskaitant Europos Tarybą ir Jungtines Tautas, siekiant stiprinti jaunuolių ir jaunimo organizacijų pilietinį aktyvumą, pabrėžiant, kad reikia toliau remti ES ir Europos Tarybos jaunimo partnerystę;
43. stiprinti iniciatyvas, kuriomis siekiama įtraukti jaunuolius į Europos bendruomenę, skatinti supratimą apie Europos pilietiškumą bei vertybes ir stiprinti jų ryšį su Europos bendruomene ir jos institucijomis.

TODĖL PRAŠO EUROPOS KOMISIJOS, LAIKANTIS SUBSIDIARUMO PRINCIPO:

44. skaidriai stiprinti ir toliau remti, pavyzdžiui, įgyvendinant Europos programas, iniciatyvas, kuriomis gilinamos žinios apie ES ir padedama formuoti bendrą Europos bendruomenę, grindžiamą bendromis vertybėmis, įskaitant pagarbą žmogaus orumui, laisvę, demokratiją, lygybę, teisinę valstybę ir pagarbą žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises;

45. toliau remti ES jaunimo programas ir iniciatyvas, pavyzdžiui, programą „Erasmus+“, Europos solidarumo korpusą ir ES jaunimo dialogą, ir užtikrinti sinergiją su kitomis politikos iniciatyvomis, kuriomis skatinamas keitimasis idėjomis, propaguojamas solidarumas ir stiprinama jaunuolių europinė tapatybė, taip pat užtikrinama, kad į juos pakeisiančias programas ir iniciatyvas bus įtrauktas svarbus komponentas, skirtas jaunuolių solidarumui ir dalyvavimui didinti;
46. užtikrinti ES jaunimo dialogo ir naujų ES dalyvaujamųjų mechanizmų, pavyzdžiui, jaunimo politikos dialogų su Komisijos nariais, ES jaunimo suinteresuotųjų subjektų grupės ir Komisijos jaunimo reikalų patariamąsios tarybos, sinergiją bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis, kad jie papildytų vieni kitus ir išnaudotų savo potencialą įtraukti jaunuolius į sprendimų priėmimo procesą ES lygmeniu;
47. stiprinti 46 punkte nurodytų dalyvaujamųjų mechanizmų įtraukumą ir prieinamumą, apsvaustant tobulintinas sritis ir įgytą patirtį, kad būtų geriau atstovaujama įvairioms nuomonėms, įskaitant mažiau galimybių turinčių jaunuolių nuomones;
48. užtikrinti, kad į jaunuolių nuomones būtų atsižvelgiama visais lygmenimis, įdiegiant poveikio jaunimui patikrą Europos lygmeniu, poveikio jaunimui vertinimą ar kitas panašias jaunimo aspekto integravimo priemones²²;
49. atsižvelgti į šias išvadas rengiant kitą ES jaunimo strategiją ir ES jaunimo dialogą po 2027 m., užtikrinant, kad taikymo sritis ir tikslai būtų atspindėti būsimose politikos programose. Taip bus užtikrinta, kad strategija atitiktų jaunuolių poreikius ir sustiprintų jų vaidmenį formuojant bendrą ir saugią Europą.

²² Europos Komisija: Europos švietimo ir kultūros vykdomoji įstaiga „*Youth mainstreaming, youth impact assessment and youth checks – A comparative overview*“ (Jaunimo aspekto integravimas, poveikio jaunimui vertinimas ir poveikio jaunimui patikra. Lyginamoji apžvalga), Europos Sąjungos leidinių biuras, 2024 m., <https://data.europa.eu/doi/10.2797/038401>.